

Dilluns passat, 1 d'agost, el rei Fahd d'Aràbia, aquell a qui agradava balafiar riqueses a la Costa del Sol, traspassà. La imatge més mediàtica del petrodòlar, de la concentració de recursos en poques mans, aliat d'Occident, però alhora fonamentalista intransigent, cap del wahhabisme imperant a l'Aràbia que porta el nom de la seva família.

Fahd, el rei dels wahhabites

La monarquia dels Banu Saud, els seus luxes i extravagàncies, representen la imatge de les petromonarquies de la Península Aràbiga. Per al ciutadà occidental potser l'Aràbia Saudita evoqui paisatges de *Les mil i una nits*, escenaris de fantasia habitats per cavallers sobre camells, abillats a l'estil del famós Lawrence d'Aràbia, ara esdevinguts —mercè l'or negre— en milionaris sense escrúpols que proclamen llur riquesa als quatre vents. Però Aràbia és alguna cosa més i, sobretot, la mare pàtria dels àrabs, bressol de l'Islam, puix que a un àrab que no sabia de lletra, Muhammad, se li aparegué l'arcàngel Gabriel per revelar-li

una nova religió, una fe que avui s'estén des de l'Àfrica occidental fins a l'Extrem Orient.

Des del segle XVI, un cop vençuts els mamelucs egipcis, els turcs otomans dominaren les àrees costaneres de la Península Aràbiga (vegeu EL TEMPS núm. 1.101, del 19 de juliol passat). El soldà Selim I conquerí la regió del Hijaz amb les ciutats santes de Medina i la Meca i es proclamà califa (és a dir, successor del profeta), la dignitat suprema de l'islam sunnita, títol que ostentaren tots els soldans otomans fins a la desaparició del califat després de la I Guerra Mundial. I és ací on s'inicia la història del regne saudita fundat pel

senyor del Najd, la regió inhòspita interior d'Aràbia amb capital a Riad, la successora de l'antiga Dariyya dels primers saudites, arrasada —en nom dels otomans— pels egipcios d'Ibrahim Paixà el 1818.

Després de la I Guerra Mundial, els acords Sykes-Picot repartiren l'Orient Pròxim entre anglesos i francesos. El xerif de la Meca, el haiximita Husayn, una vegada foragitats els turcs, es proclamà rei dels àrabs, tot i que les potències occidentals només el reconegueren sobirà del Hijaz. Els seus fills, Faisal i Abd Al·lah, foren reconeguts reis de l'Iraq i Jordània, respectivament, mentre a l'Aràbia interior els Banu Saud es rati-

L'amistat amb Espanya

Si dilluns 1 d'agost moria el rei Fahd, dimarts 2 el Govern espanyol declarava el dia jornada oficial de dol. La decisió, qüestionada per l'opinió pública (el reialme de Fahd no era precisament un model de democràcia), és degut a la particular amistat que uneix els saudites amb la monarquia espanyola, qui els deu més d'un favor.

Efectivament, Fahd ha estat un bon amic de la casa reial instaurada per Franco i no dubtà a finançar la transició espanyola. Aquest aspecte, potser poc conegut, justifica el dol oficial (l'únic estat europeu que l'ha declarat) de les institucions. Quan les primeres eleccions, les del 1977, Joan Carles de Borbó demanà diners als seus "ger-

Enterrament del rei Fahd, el passat dimarts 2 d'agost.
El cap de la dinastia Saud havia mort el dia abans als 84 anys.

EFE

L'amistat entre el rei Joan Carles I i el rei Fahd es remunta a la transició, quan l'àrab va fer al monarca espanyol un préstec de cent milions de dòlars, diners que administrà Manuel Prado y Colón de Carvajal.

mans" àrabs per tal que l'esquerra no triomfés. Aleshores regnava Khalid i Fahd era el primer ministre. Fahd respongué positivament a la demanda del sobirà espanyol i concedí un crèdit de cent milions de dòlars al rei espanyol, sense interessos i a retornar en deu anys.

Aquells diners, però, són una taca negra en la monarquia, car no tots es destinaren a fer triomfar l'UCD d'aleshores i, des de les mansions de la Costa del Sol, la nombrosa prole d'Abd al-Aziz ibn Saud s'encarregà de reclamar-los. Els diners saudites, sembla ser, foren administrats per l'amiguíssim del rei espanyol Manuel Prado y Colón de Carvajal. La relació entre Joan Carles i Fahd, malgrat els cent milions, continuà, ja que el rei espanyol feia de bon mitjancer en els negocis de la família saudita a Europa,

d'ací la consideració de "germans". Així, no és estrany que Fahd regalés al seu "germà" un iot, el segon Fortuna, l'any 1979.

El crèdit de cent milions, reclamat per Fahd, se solucionà amb un altre famós cas, la descapitalització del grup kuwaitià Kuwait Investment Office (KIO) gestionat a Espanya per Javier de la Rosa -arran de la primera guerra del Golf. Els kuwaitians pretenien amb aquells diners pagar favors per forçar la intervenció occidental per foragitar Saddam Hussein. El resultat és que 60.000 milions de pessetes desaparegueren dels comptes de la companyia. Manuel Prado sol·licità a De la Rosa una transferència de 100 milions de dòlars que, tot indica, serviren per pagar el préstec saudita. Així, doncs, la bandera a mitja asta de dimarts estava plenament justificada.

El rei Fahd havia utilitzat Bin Laden per fer front als soviètics a l'Afganistan. Es va enemistar amb l'actual líder d'Al-Qaida quan, a propòsit de la invasió de Kuwait per part d'Iraq, rebutjà la seva ajuda i, en canvi, deixà que els americans establissin a l'Aràbia Saudita la seva base d'operacions.

ficaren com a reis del Najd. Els saudites practicaven el wahhabisme, la doctrina de Muhammad ibn Abd al-Wahhab (1703-1787), una versió extremista de l'hanbalisme —una de les quatre escoles jurídiques de l'islam— que predicava la tornada a la puresa dels temps de Mahoma i els quatre primers califes. I encara més, pretenien imposar el credo wahhabit per la força mitjançant la seva particular jihad contra els “falsos” musulmans. Abd al-Aziz ibn Saud vencé els haiximites del Hijaz l'any 1924, l'uní amb el Najd per, posteriorment, l'any 1932, crear l'Aràbia Saudita.

Fahd ibn Abd al-Aziz. Així, fou el pare del traspassat rei Fahd, el rei Abd

al-Aziz ibn Saud, el fundador del nou regne aràbic nascut de les despulls de l'imperi otomà, esdevingut custodi de les ciutats santes. Els wahhabites, tan aviat conqueriren el Hijaz, saquejaren les tombes dels imams i de Fàtima (la filla de Mahoma), venerades pels xiïtes, i adequaren la peregrinació al seu particular ritus. I és que els wahhabites combaten la veneració dels santons islàmics. La possessió del Hijaz convertí els Banu Saud en dipositaris de l'herència més preuada de l'islam, que no dubtaren a utilitzar per al seu benefici. Fou precisament el rei Fahd qui s'erigí en Servidor dels Sants Llocs i organitzà la peregrinació a la Meca, deure sagrat de tot musulmà, segons el seu

Els wahhabites

Moviment rigorista fundat per Muhammad ibn Abd al-Wahhab (1703-1787), natural de Uyayna, en el Najd, que es formà a la Meca, Medina i Bàssora. Desenvolupà una ideologia extremadament rigorista, desaprovada pel seu pare, el seu primer mestre i cadi de la seva ciutat natal. Tanmateix, aquesta prèdica fou acollida per l'emir de Dariyya, Muhammad ibn Saud, que es convertí al wahhabisme i casà una filla seva amb Ibn Abd al-Wahhab. El terme wahhabisme és el que li aplicaren els seus contraris, perquè els seus practicants es defineixen com a muwahhidun, és a dir, unitaristes.

El wahhabisme predica el retorn als temps primers de l'islam i segueixen el corrent jurídic més radical de l'hanbalisme, una de les quatre escoles jurídiques musulmanes. Es caracteritzen pel seu combat acèrrim al culte als sants i les tombes d'altres personalitats musulmanes destacades. De més a més, prohibeixen els minarets de les mesquites —perquè en època del profeta no n'hi havia— i rebutgen la *subha* (el rosari). Els wahhabites són molt estrictes pel que fa a l'ostentació i el luxe, cosa que poc respecten els prínceps saudites. Rebutgen totalment el xiïisme i el sufisme.

criteri, malgrat l'heterogeneïtat del món islàmic. Això provocà moltes protestes i no menys avalots, com les protestes dels xiïtes iranians el 1979, atiatats per l'aiato·là Khomeini.

Fahd ibn Abd al-Aziz as-Saud era el major de vuit germans que el rei Abd al-Aziz tingué amb la seva esposa favorita Hasa bint Ahmadi as-Sudayri. De formació religiosa, com a bon wahhabita, estudià història islàmica, política i llengua àrab a l'escola elitista exclusiva per membres de la família reial a Riad per a, més endavant, cursar estudis religiosos a la Meca. La seva vida política s'inicia sota la tutela del seu germà Faisal, ministre d'Afers Estrangers durant la dècada

dels quaranta, amb qui signà l'ingrés del regne saudita a l'ONU el 1945. Ministre d'Educació, d'Interior i Primer ministre, fou nomenat successor quan s'entronitzà el seu germà Khalid, el 1975. El 13 de juny del 1982 s'inicià el regnat de Fahd, marcat per dos èxits polítics a nivell internacional: propiciar la pau definitiva al Líban el 1990 i el pla de pau per l'Orient Pròxim, acceptat per la Lliga Àrab, malgrat que de difícil execució per l'actitud d'Israel i el seu aliat, els Estats Units, alhora el suport més ferm del règim saudita a l'exterior.

La jihad i la dissidència interna.

La invasió soviètica de l'Afganistan el 1979 i les constants crides a la jihad en tot el món islàmic, significaren la incorporació a les files de la resistència afganesa de voluntaris àrabs, en gran nombre procedents del regne saudita, com el fill d'un ric constructor molt relacionat amb els Banu Saud, Ossama ibn Ladin (o Bin Laden), qui organitzà, junt amb el jordano-palestí Abd Al·lah Azzam, l'Oficina de Serveis per als Voluntaris Àrabs o Maktab al-khidmat li-l-Muyahidin al-Arab, origen d'Al-Qaida i que era finançada en bona part amb fons procedents del regne saudita. Dos bancs saudites, propietat de membres de la família reial, finançaven la guerra contra els soviètics i canalitzaven fons a través de una vintena d'ONG islàmiques, com la International Islamic Relief Organization. Tanmateix, després de la retirada dels soviètics de l'Afganistan el 1989, el flirteig entre la monarquia saudita –que pagava les factures– i els combatents jihadistes acabà amb enfrontaments i denúncies entre les petromonarquies. L'espurna, la invasió de Kuwait per l'Iraq l'agost del 1990. Bin Laden oferí els seus jihadistes, uns 5.000, per combatre Saddam i el seu exèrcit, però Fahd preferí establir tropes dels Estats Units al regne "sagrat", en contra de las creences wahhabites. Això enemistà definitivament Fahd i el seu règim amb els jihadistes àrabs de l'Afganistan, que gaudien de suports interns, tot esdevenint un "fals musulmà" i objectiu d'Al-Qaida, l'organització nascuda el 1987 a l'empara dels diners saudites, de la CIA i de la terrorífica ISI (el servei se-

El nou rei Abd-Al·là, saludat per Carles d'Anglaterra, el dia en què va accedir al tron. Abd Al·là, que governa de facto des del 1995, ha permès que continuïn les bases militars dels EUA i això l'ha convertit en enemic dels jihadistes.

EFE

cret pakistanès), que ara mostrava vida pròpia.

Fahd fou apartat del poder el 1995 per motius de salut. A partir d'aleshores el seu germanastre Abd Al·lah –el successor– ha agafat les regnes de l'estat aràbic. També la dècada dels noranta significà l'aparició dels jihadistes d'Al-Qaida, aliada de la dissidència saudita. Després de la primera guerra del Golf l'exèrcit nord-americà continuà en terra saudita i això provocà una forta contestació interna. Al-Qaida inicià les seves accions al regne amb atemptats contra l'edifici de la Guàrdia Nacional de Riad i instal·lacions militars nord-americanes el 1995, una violència que ha continuat i que té el suport d'amplis sectors del wahhabisme més radical, que mai no perdonarà la decisió del rei Fahd de portar "croats" –segons el llenguatge jihadista– armats al regne "sagrat".

El successor. El príncep, ara rei, Abd Al·lah, pretengué un distanciament ideològic dels Estats Units, sota l'excusa del suport que aquests donen a Israel, que rentés la cara del règim a ulls de la ideologia que propaga i que ha convertit la monarquia saudita en "impia". Les relacions amb el gegant americà es refredaren, sobretot per la participació de jihadistes de nacionalitat saudita en atemptats contra els Estats Units (com l'11-S), però les tropes han romàs allà. De més a més, aquest any s'han acostat posicions, sobretot per ser l'Àrabia Saudita –malgrat el wahhabisme– l'aliat fonamental a la zona i els Estats Units encara són a l'Iraq. Així, el passat mes d'abril el príncep Abd Al·lah visità el cèlebre ranxo de Texas de George Bush, on sembla que prevalgueren els interessos comuns i el petroli saudita.

David Garrido